

Něco málo historie

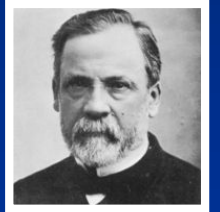
Edward Jenner - anglický lékař očkování proti neštovicím (variola) - před 220r.

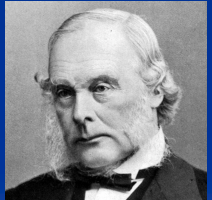
Ignác Semmelweis - rakouský porodník zavedl dezinfekci rukou na sále - před 160 r.

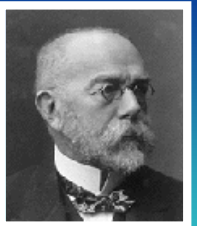
Louis Pasteur - francouzský chemik, biolog příčinou kvašení jsou mikroorganismy očkování proti vzteklině - před 150 r.

Joseph Lister - anglický chirurg zavedl antisepsi na operačním sále - kys. karbolovou - před 140 r.

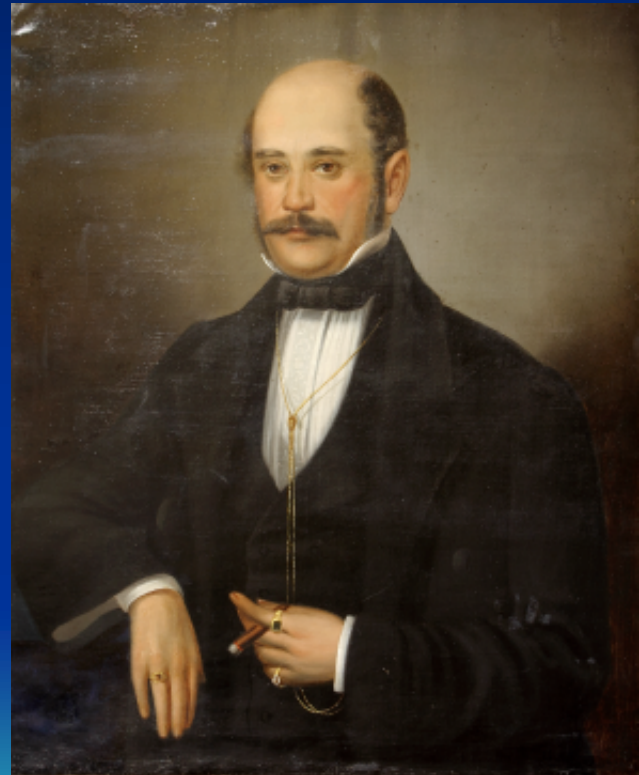

Robert Koch - německý lékař, mikrobiolog objevil Bacillus anthracis, původce tuberkulózy, Vibrio cholerae - před 120 r.

Ignác Filip Semmelweis (1818 -1865) porodník nebo geniální epidemiolog ?

- Vídeňský lékař
porodník maďarského
původu spojený s
smrtícím
onemocněním žen -
horečka omladnic.

Ignác Filip Semmelweis (1818 -1865)

Horečkou omladnic se nazývalo onemocnění, které postihovalo matky záhy po porodu a končilo většinou rychlou smrtí.

Jiným názvem též poporodní horečka,
lat. febris puerperalis

Bakteriální infekce, jejím původcem často bývá
Streptococcus pyogenes.

Ignác Filip Semmelweis (1818 -1865)

Po krátké praxi na chirurgickém oddělení přijal místo na porodnické klinice ve Vídni. Tam se ale setkal se stejnou zkušeností jako předtím na chirurgii - mnohé nedělky umíraly brzy po porodu, podobně jako na chirurgickém oddělení pacienti po operaci, i když byl výkon proveden správně.

Jeden z jeho kolegů si tehdy posteskl: „Je-li žena položena na porodnickou postel, je to podobné, jako by byla vydána katu!“

- Několikrát denně přicházel na kliniku kněz, provázený ministrantem s hořící svíčkou, aby dal mladým umírajícím matkám poslední požehnání.
- „Nechci k doktorům! Nechte mě родit doma!“
- Těhotné ženy očekávající porod se bránily umístění na klinice, na níž pracoval i Semmelweis.

- Rodičky si tehdy přály, aby byly přijaty k porodu na oddělení, kde pracovaly výhradně porodní asistentky.
- I mezi veřejností se totiž vědělo, že na tomto porodnickém oddělení se tak často neumírá jako na klinice, kde ze sta žen porod přežilo někdy jen sedmdesát.
- Profesor Klein, ředitel kliniky, bral hromadné umírání matek jako samozřejmost. „Proti tomu se nic nedá dělat“ - říkal tento zastánce kosmicko-telurických vlivů.

- Semmelweis radil, aby se šel podívat na porodnické oddělení, kde byly horečkou omladnic postiženy jen dvě až tři ženy ze sta.
- „Nemůže jít o kosmicko-telurické vlivy, ta nemoc má jistě jinou příčinu!“, tvrdil.
- Rozdíl v úmrtnosti rodiček ve dvou ústavech, jež byly umístěny pod jednou střechou byl propastný.

30% : 3%

- Prostudoval více než 40 000 porodopisů, aby zjistil, proč byl tak vysoký rozdíl v úmrtnosti.
- Bylo to snad tím, že on, Semmelweis, nechával ženy rodit v poloze na zádech, kdežto porodní asistentky na porodnickém oddělení v poloze na boku?
- Nedostatečné ošetření také nemohlo být pravou příčinou.
- Dostávaly stejné jídlo a prádlo ze stejné prádelny.

- Dospěl k závěru, že horečka byla pouze průvodním jevem, kdežto základním onemocněním byla celková nákaza.
- Pátrání po příčině zabralo dobu dalších dvou let, až přišlo jaro 1847.
- Smrt Semmelweisova přítele, profesora soudního lékařství J. Kolletschka pomohla odhalit děsivou skutečnost.
- Kolletschka byl poraněn skalpelem při pitvě, za několik dní zemřel na celkovou infekci.

- Při pročítání pitevního nálezu zjistil Semmelweis podobnost příznaků smrtelné nemoci Kolletschkovy a šestinedělek.
- Uvědomil si, že to je on sám, jeho kolegové a hlavně studenti, kteří přicházeli z pitevny přímo na porodní sál, kdo přenášejí infekci rovnou na nešťastné rodičky.
- Teď už Semmelweisovi nebylo divné, proč na oddělení porodních asistentek neumíraly šestinedělky v tak vysokém počtu jako na klinice. Vždyť porodní asistentky nechodily na pitevnu!

- Pochopil, že nestačí umýt si po pitvě ruce vodou a mýdlem.
- Uspokojila ho až chlоровá voda.
 - A dal příkaz: každý lékař nebo student si musí před vstupem na porodní sál důkladně umýt ruce v chlоровé vodě. Jeho kolegové na to odpovídali posměchem.
- Ještě v květnu 1847 zemřelo na I. porodnické klinice víc než 12 % šestinedělek, v červnu již jen 2 % a v dalších měsících 1 % jedno procento!

- V říjnu přišlo nemilé překvapení. Na porodním sále porodilo dvanáct rodiček a jedenáct zakrátko zemřelo.
- Nalezeno vysvětlení: první žena, která byla toho dne vyšetřena, měla infikovanou rakovinu dělohy. Z jejích rodidel odcházelo množství hnisavého výměšku. Choroboplodné bakterie byly vyšetřujícími lékaři nevědomky přeneseny na ostatní ženy.
- Nařídil mytí rukou také před každým vyšetřením.

- Po několika týdnech další nepředvídaná událost. Na porodní sál byla přivezena mlynářská služebná. Na pravém koleni měla hlubokou hnisající ránu. Tato nákaza si vyžádala opět jedenáct smrtelných obětí.
- Zřídil oddělenou vyšetřovnu i porodní sál pro ženy, které přicházely na kliniku s hnisavými onemocněními.

- A pak se opakovalo to, co v historii velkých osobností tolikrát:
- Semmelweis musel opustit vídeňskou kliniku.
- Kolegové se mu nejen vysmívali, někteří ho přímo pronásledovali a skupina lékařů dokonce zařídila, aby mu již nebyl na klinice prodloužen pobyt.
- Přijal tedy místo v budapeštské nemocnici sv. Rocha. I tam bylo umírání šestinedělek na infekci považováno za nezvratnou samozřejmost.

- V roce 1860 vydává významnou vědeckou knihu Příčiny, pojem a ochrana před horečkou omladnic, v níž zveřejnil své objevy a zkušenosti a vyzval všechny ženské lékaře světa, aby si osvojili jím doporučené metody.
- Napsal: „Vraždění šestinedělek musí přestat!" Přesto nebo právě proto, že kniha zapůsobila jako bomba, přijalo jeho myšlenky jen málo odborníků.

- Místo nabízeného přijetí na univerzitní kliniku v Curychu přijal pohostinství u svého vídeňského přítele profesora Hebry.
- Zakrátko nato si postupující duševní choroba vynutila jeho převezení do ústavu pro choromyslné v Doblingu u Vídně.
- Po krátkém pobytu 14. srpna 1865 ve 47 letech zemřel.

- Od roku 1861 Semmelweis trpěl depresemi, viditelně chřadnul a psal zahořklé, agresivní otevřené dopisy svým oponentům.
- Roku 1865 se jeho chování stalo pro okolí tak nesnesitelným, že byl přes svůj odpor převezen do psychiatrického ústavu.
- Za dva týdny zemřel, patrně na následky hrubého zacházení.
- Zemřel ve 47 letech.

- Po jeho smrti byl veden boj o mytí či nemytí rukou dále.
- Trvalo celé čtvrtstoletí, než byly Semmelweisovy zásady uznány za správné a všeobecně platné.
- Semmelweisova teorie a zejména praktická opatření došly obecného přijetí teprve s Pasteurovým objevem mikroskopických původců infekce.

V této prezentaci jsou použity úryvky z knihy

Cesty k dlouhověkosti
MUDr. Stanislav Trča, CSc.